

нормативно-правовим актом. Дослідження даного питання є дуже актуальним у сучасних вимогах, адже регламентація даного процесу прямо впливає на ефективність діяльності поліцейських і профілактики їх можливої протиправної поведінки.

1. Кузьменко О. В. Адміністративний процес у парадигмі права : дис. доктора юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2006. 404 с. (дата звернення: 21.08.2022).
2. Медведенко Н.В. Правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2018. 256 с. (дата звернення: 21.08.2022).
3. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018. № 2337-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>, с. 97. (дата звернення: 21.08.2022).
4. Гарган С., Фролова Є. Заохочення як спосіб забезпечення службової дисципліни на прикладі Національної поліції України. Матеріали конференцій МЦНД. – 2022. - № 13.05.2022: Хмельницький, України. С. 167-169. (дата звернення: 21.08.2022).

Олександра Нестерцова-Собакарь,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ*

ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ

За сучасних умов критерії забезпечення громадського порядку та громадської безпеки кардинально змінюються. Неодноразово наголошувалося, що працівниками блоку підрозділів превентивної діяльності (передусім, дільничні офіцери поліції, працівники патрульної поліції, ювенальної превенції, дозвільної системи) є офіцерами «першого контакту», які, з одного боку, формують уявлення про правоохоронні органи в цілому, а з іншого - мають потенціал для найбільш тісної взаємодії з населенням щодо профілактики правопорушень.

Тому в теперішніх умовах побудови України як демократично-правової держави нагальним завданням становлення державності є гарантування національної та громадської безпеки. Його важливість набуває особливого значення на сучасному етапі, коли з низки причин різко зросли загрози національним інтересам нашої держави. У зв'язку з цим, дослідження питань розуміння поняття та змісту громадського порядку та громадської безпеки в Україні є надзвичайно актуальним, зокрема, у контексті створення ефективного механізму гарантування національної безпеки.

Система громадського порядку та громадської безпеки не може обмежуватися визначенням лише суб'єктів їх забезпечення. Тому, поза увагою вчених залишилися такі важливі питання, що стосуються визначення завдань суб'єктів забезпечення громадського порядку та безпеки, принципів їх діяльності, класифікації правопорушень та засоби забезпечення. Таким чином, система громадського порядку та безпеки включає в себе такі елементи, як: зміст; систему суб'єктів їх забезпечення; завдання та принципи діяльності.

Громадський порядок переважно розглядається як урегульована правовими й іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їхнього життя й здоров'я, поважання честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі [1, с. 356]; як система суспільних відносин, урегульована правовими та іншими соціальними нормами, яка забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, повагу до честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі [2, с. 639]; як стан упорядкованості соціальними нормами (нормами права, моралі, корпоративними правами, нормами-звичаями) системи суспільних відносин і їх дотримання [3, с. 492].

Розрізняють громадський порядок в широкому розумінні як політико-правову категорію і громадський порядок у вузькому розумінні як предмет конкретної охоронної діяльності [4, с. 38].

Отже, громадський порядок – це урегульована правовими та іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, повагу честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі та являється ключовим елементом правопорядку [5]. Що ж до громадської безпеки (у вузькому, юридичному сенсі), то, на наш погляд, громадський порядок є ширшим явищем, адже забезпечення та підтримка громадської безпеки відбувається згідно із вимогами норм права, а отже, є складовою правопорядку. Належний рівень громадської безпеки та громадського порядку є однією з необхідних умов зміцнення суспільного і державного ладу [6]. Вони покликані протистояти деструктивним та руйнівним явищам і тенденціям у суспільстві, спрямовані на посилення організації суспільної поведінки згідно з вимогами норм права, забезпечення безпеки та охорони життя і здоров'я людини, усіх форм власності, суспільних і державних інтересів тощо. З огляду на значення таких суспільно-правових явищ, як громадська безпека та порядок, очевидно, що жоден орган, навіть вся система правоохоронних органів, не в змозі гарантувати та забезпечити їх самотужки. Досягнення реальних позитивних результатів у цьому напрямку стає можливим за наявності активної співпраці щодо забезпечення громадської безпеки і громадського порядку між органами внутрішніх справ та іншими державними органами і органами місцевої влади на усіх рівнях владної ієрархії.

Змістом громадського порядку є система суспільних відносин, які складаються внаслідок дотримання та здійснення норм права, моралі, інших

соціальних норм. Але головними серед засобів регулювання відносин у сфері громадського порядку необхідно визначити правові норми, за допомогою яких держава встановлює загальні засади забезпечення громадського порядку, обов'язкові правила поведінки, запроваджує заборони на здійснення певних дій, встановлює відповідальність за правопорушення, визначає завдання, функції, повноваження, форми та методи діяльності державних органів, установ, місцевого самоврядування, службових осіб та об'єднань громадян з охорони громадського порядку.

Громадський порядок – це обумовлена потребами суспільства система врегульованих соціальними нормами відносин, що складаються в громадських місцях у процесі спілкування людей, яка має на меті забезпечення сприятливої обстановки для функціонування суспільного життя, нормальних умов праці та відпочинку людей, діяльності державних органів, підприємств, установ і організацій [7, с. 15].

Основним призначенням цієї діяльності є здійснення боротьби з різного роду посяганнями на суспільні відносини, які складають зміст громадського порядку, запобігання шкідливим наслідкам стихійних сил природи й інших подібних явищ, а також сприяння становленню та розвитку суспільних відносин, зміцнення громадського порядку в країні. Охорона громадського порядку здійснюється різними організаційними і правовими способами, в ряді яких важливе місце належить цивільно-правовим, кримінально-правовим і адміністративно-правовим.

Адміністративно-правова охорона громадського порядку представляє собою виконавчо-розпорядницьку діяльність органів державного управління, що складаються зі встановлених обов'язкових правил поведінки, створення необхідних умов для їх виконання, а також здійснення адміністративного нагляду і прийняття заходів впливу.

Охорона громадського порядку складається не тільки з запобігання правопорушенням і притягнення до відповідальності винних, а головне – у створенні обставин, за яких через дії чи бездіяльність окремих осіб не виникало б перешкод в здійсненні встановлених у законах обов'язків, в задоволенні їх інтересів, потреб, забезпеченні необхідних умов для спокійної праці і відпочинку людей.

Складовою частиною охорони громадського порядку є забезпечення громадської безпеки, яка передбачає суворе дотримання правил поведінки зі зброєю, боєприпасами, вибуховими, сильнодіючими отруйними, а також радіоактивними речовинами, правил дорожнього руху, правил техніки безпеки на підприємствах, будівництві, науково-дослідних установах. Відмінною особливістю громадської безпеки є мета, яка обумовлює суть і зміст суспільних відносин, характер норм, які регулюють ці відносини: охорони життя і здоров'я людей, їх майна, охорони суспільного надбання.

Отже, охорона громадського порядку – це сфера адміністративно-політичної діяльності держави, призвана створювати нормальні умови для

спілкування людей як в процесі виробництва матеріальних благ, так і в задоволенні ними різних матеріальних і духовних потреб. Сутність цієї діяльності складається, по-перше, у забезпеченні розвитку відносин у галузі громадського порядку відповідно до вимог конкретного історичного періоду, створенні максимально сприятливих умов у цій сфері для вирішення економічних і політичних завдань, у забезпеченні реальних гарантій здійснення суб'єктивних прав і виконання обов'язків кожним громадянином; по-друге, у рішучій боротьбі із зазіханнями з боку окремих осіб на встановлений порядок, у попередженні і припиненні таких зазіхань, у проведенні роботи з виправлення і перевиховання осіб, що вчинили антигромадські дії, і, нарешті, по-третє, у боротьбі зі шкідливими наслідками стихійних лих, з руйнівними діями стихійних сил природи.

-
1. Юридична енциклопедія : в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. К. : «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1998-2004. Т. 1: А-Г. 1998. 672 с.
 2. Нагребельний В. П. Громадський порядок / В.П. Нагребельний // Юрид. енциклопедія. Т. 1. К., 1988. 639 с.
 3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : [підручник] / О.Ф. Скакун ; пер. з рос. Х. : Консум, 2001. 656 с.
 4. Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини у сфері охорони громадського порядку : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Лошицький Михайло Васильович. К., 2002. 181 с.
 5. Еропкин М.И. Управление в области охраны общественного порядка. / М.И. Еропкин. М.: Юридическая литература, 1965. 215 с.
 6. Еропкин М.И., Попов Л.Л. Административно-правовая охрана общественного порядка / М.И. Еропкин, Л.Л. Попов. Л: Лениздат, 1973. 328 с.
 7. Корнієнко М.В. Управління силами і засобами ОВС при ускладненні оперативної обстановки в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис... канд. юрид. наук 12.00.07 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. Х., 2000. 22 с.